

Άρθρο για εφημερίδα

Η Εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων

Ιωάννα Στυλιανού,
Υγειονομικός Μηχανικός
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓ ΦΠΠ), μεταξύ άλλων, έχει την ευθύνη για την εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, η οποία ως γνωστό συνιστά ένα από τους ακρογωνιαίους λίθους της κοινοτικής πολιτικής για τα νερά. Ο κύριος στόχος της είναι η προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος από τις αρνητικές επιπτώσεις της απόρριψης ανεπεξέργαστων αστικών λυμάτων.

Οι υποχρεώσεις των κρατών μελών σχετικά με την Οδηγία:

Η κύρια υποχρέωση που έχουν τα κράτη μέλη συνίσταται στην δημιουργία υποδομής για αποχετευτικά συστήματα, δηλαδή εγκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και κατασκευή σταθμών επεξεργασίας λυμάτων. Η υποχρέωση αυτή εφαρμόζεται σε κοινότητες και δήμους με ισοδύναμο πληθυσμό (i.π) (μόνιμο, εποχιακό πληθυσμό και τουρισμό) μεγαλύτερο από 2.000 άτομα. Υπάρχουν και άλλες δευτερεύουσες υποχρεώσεις όπως η παρακολούθηση της ποιότητας του επεξεργασμένου νερού, η έκδοση αδειών και κανονισμών για την απόρριψη του επεξεργασμένου νερού και λάσπης. Επίσης μία άλλη σημαντική υποχρέωση είναι και η υποβολή εκθέσεων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), όπως για παράδειγμα το Πρόγραμμα Εφαρμογής (ΠΕ) της Οδηγίας και διάφορες άλλες εκθέσεις κατάστασης ή συμμόρφωσης.

Οι προθεσμίες που καθορίζονται στην Οδηγία:

Η τελική προθεσμία για την εφαρμογή της Οδηγίας για τα πρώτα 15 κράτη μέλη έχει ήδη λήξει το 2005, ενώ τα νέα κράτη μέλη έχουν μεταβατικές προθεσμίες, οι οποίες καθορίζονται ξεχωριστά στις συνθήκες προσχώρησης τους. Η μεταβατική περίοδος της Κύπρου για τις κοινότητες και δήμους της υπαίθρου είναι η 31^η Δεκεμβρίου του 2012. Υπάρχουν όμως και ενδιάμεσες ημερομηνίες συμμόρφωσης για τις πόλεις : το 2008 για τη Λεμεσό, το 2009 για τη Λευκωσία, το 2011 για τη Πάφο και το 2012 για τη Λάρνακα.

Τι περιλαμβάνει το Πρόγραμμα Εφαρμογής (ΠΕ) της Κύπρου:

Το Πρόγραμμα Εφαρμογής της Κύπρου είναι η πρώτη έκθεση σχετική με την Οδηγία που υποβλήθηκε στις αρχές του 2005 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά την προσχώρηση της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σκοπό έχει να περιγράψει πως η Κύπρος προτίθεται να εφαρμόσει την Οδηγία. Δια του Προγράμματος Εφαρμογής

καθορίζονται ονομαστικά οι οικισμοί που εμπίπτουν στις πρόνοιες της οδηγίας. Στο ΠΕ συμπεριλαμβάνονται συνολικά 42 οικισμοί με σύνολο ι.π. 675.000. Αυτοί είναι οι 4 Πόλεις, οι 2 Τουριστικοί Δήμοι Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας και 36 αγροτικές κοινότητες και δήμοι που βάσει την καταγραφή πληθυσμού του 2001 ο ι.π. τους είναι μεγαλύτερος των 2.000 ατόμων. Το ΠΕ παρουσιάζει επίσης τα υφιστάμενα έργα και το ποσοστό συμμόρφωσης της Κύπρου μέχρι την ημερομηνία προσχώρησης της.

Η σημερινή κατάσταση όσον αφορά την συμμόρφωση με την Οδηγία:

Μέχρι σήμερα έχει επιτευχθεί μεγάλη πρόοδος όσον αφορά την κατασκευή των αποχετευτικών συστημάτων στις 4 πόλεις και τα 2 τουριστικά κέντρα Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας. Οι Δήμοι Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας έχουν ήδη συμμορφωθεί 100%. Οι 4 πόλεις, βρίσκονται στο στάδιο σχεδιασμού και κατασκευής των επεκτάσεων των υφιστάμενων σταθμών τους. Το ποσοστό συμμόρφωσης για τους αστικούς οικισμούς όσον αφορά ι.π. είναι σήμερα 78%. Η κατάσταση είναι λίγο διαφορετική όσον αφορά τους οικισμούς της υπαίθρου. Από τους 36 αγροτικούς οικισμούς του Προγράμματος Εφαρμογής, μόνο οι έξι (Αγρός, Κυπερούντα, Πλάτρες, Πελέντρι, Δάλι και Πέρα Χωρίο Νήσου) διαθέτουν αποχετευτικά δίκτυα και εξυπηρετούνται από σταθμό επεξεργασίας λυμάτων. Για τις υπόλοιπες 30 έχουν ολοκληρωθεί από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων όλες οι απαραίτητες μελέτες π.χ. σχεδιασμός, μελέτες εκτίμησης επιπτώσεων στο περιβάλλον, οικονομικές μελέτες και υπολογισμός των αποχετευτικών τελών που θα πληρώνουν οι ωφελούμενοι. Για τα έργα της υπαίθρου προγραμματίζεται η σταδιακή έναρξη κατασκευή τους μέσα στο 2008 με το πρώτο αποχετευτικό σύστημα του Αστρομερίτη –Ακακίου -Περιστερώνας. Το ποσοστό συμμόρφωσης για τους οικισμούς της υπαίθρου σε ι.π. είναι 11% μόνο.

Θα συμμορφωθεί η Κύπρος μέχρι το έτος 2012 :

Το έργο τούτο κρίνεται μεγαλεπήβολο λόγω του ότι είναι ένα έργο βασικής υποδομής για την ύπαιθρο που θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε στενά χρονικά περιθώρια. Λόγω του ότι οι μικροί και μεσαίου μεγέθους οικισμοί της υπαίθρου δεν έχουν τις ίδιες δυνατότητες όπως οι αστικές περιοχές, είναι αντιληπτών ότι αντιμετωπίζονται διάφορα προβλήματα, όπως νομοθετικά, οικονομικά, οργανωτικά και θέματα κοινωνικής αποδοχής των επηρεαζόμενων κοινοτήτων για την χωροθέτηση των σταθμών. Το ΥΓΦΠΠ καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για τη σύντομη επίλυση τους, έτσι ώστε η συμμόρφωση της Κύπρου με την Οδηγία να είναι εμπρόθεσμη.

Τα επακόλουθα μη συμμόρφωσης με την Οδηγία:

Η ΕΕ παρακολουθεί στενά την πορεία της εφαρμογής της Οδηγίας σε όλα τα κράτη μέλη και εκδίδει συχνά εκθέσεις με λεπτομερές πληροφορίες για την κατάσταση των υποδομών επεξεργασίας λυμάτων, την πρόοδο και τις βελτιώσεις της εφαρμογής της Οδηγίας και την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων τους μέχρι τη λήξη της προθεσμίας. Σε περίπτωση αδυναμίας συμμόρφωσης ενός κράτους μέλους με τις διατάξεις της Οδηγίας μέχρι τη λήξη της προθεσμίας του, η ΕΕ δίνει προειδοποίηση και μία περίοδος χάριτος για συμμόρφωση. Εάν το κράτος μέλος αδυνατεί να συμμορφωθεί τότε η ΕΕ κινεί διαδικασίες επί παραβάσει, οι οποίες μπορεί μετά από αιτιολογημένες γνώμες του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου να επιβάλουν πρόστιμα. Τα πρόστιμα αυτά μπορεί να είναι είτε σαν ολικό ποσό, είτε σαν ημερήσιο πρόστιμο μέχρι της ημέρα τελικής συμμόρφωσης του κράτους μέλους. Υπήρξε περίπτωση όπου σε ένα κράτος μέλος επιβλήθηκε πρόστιμο μόνο για μία κοινότητα που δεν είχε κατασκευάσει την υποδομή της μέχρι την συγκεκριμένη ημερομηνία της τάξεως του 0.5εκ. Ευρώ σαν ολικό ποσό καθώς επίσης και 20.000 Ευρώ την ημέρα μέχρι την ημερομηνία που συμμορφώθηκε.

Το ύψος των επενδύσεων που απαιτούνται:

Η Οδηγία αυτή είναι η πιο απαιτική νομοθεσία σε δαπάνες, στον περιβαλλοντικό τομέα. Οι δαπάνες της Κύπρου για την όλη εφαρμογή της Οδηγίας υπολογίζονται στα 750 εκ. Ευρώ, εκ των οποίων τα 430 εκ. Ευρώ είναι για τους αστικούς οικισμούς και τα 320 εκ. Ευρώ για τους οικισμούς της υπαίθρου. Η Κυβέρνηση αναγνωρίζοντας την οικονομική αυτή πρόκληση, παρέχει επιχορήγηση μέχρι και 80% της κεφαλαιουχικής δαπάνης των αποχευτικών έργων για τις αγροτικές κοινότητες.

Η σημασία της Οδηγίας ιδιαίτερα στη Κύπρο:

Η Οδηγία αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση για τη Κύπρο και η σημασία της είναι αναμφίβολα μεγάλη. Τα οφέλη από την εφαρμογή της είναι τα ακόλουθα :

- α) η συλλογή και επεξεργασία λυμάτων που επιβάλλονται από την Οδηγία, θα διασφαλίσουν την προστασία των υδατίνων πόρων, που ως γνωστό, στην Κύπρο λόγω της αύξησης των ξηρασιών, οι υδάτινοι πόροι μας μειώνονται συνεχώς
- β) επίσης διασφαλίζεται η προστασία της ανθρώπινης υγείας καθώς και η ανύψωση του βιοτικού επιπέδου στην ύπαιθρο (αποφυγής οχληρίας από βυτιοφόρα, κ.α).
- γ) Επιπρόσθετα, η Οδηγία προωθεί την επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων και της λυματολάσπης. Αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην Κύπρο, λόγω του ότι αυξάνονται οι υδάτινοι πόροι και η δυνατότητα ανάπτυξης της αρδευόμενης

γεωργίας. Επίσης η λάσπη χρησιμοποιείται σαν εδαφοβελτιωτικό (λίπασμα). Ενδεικτικά, οι ποσότητες του επεξεργασμένου νερού που θα παράγονται από σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων το έτος 2012 υπολογίζονται στους 125.000 τόνους/ημερησίως για τους αστικούς οικισμούς και 35.000 τόνους/ημερησίως για τους αγροτικούς οικισμούς. Αναμφίβολα αυτές οι ποσότητες είναι σημαντικές για το υδατικό ισοζύγιο της Κύπρου, όσον επίσης και τα άλλα οφέλη που προσφέρονται με την εφαρμογή της Οδηγίας.

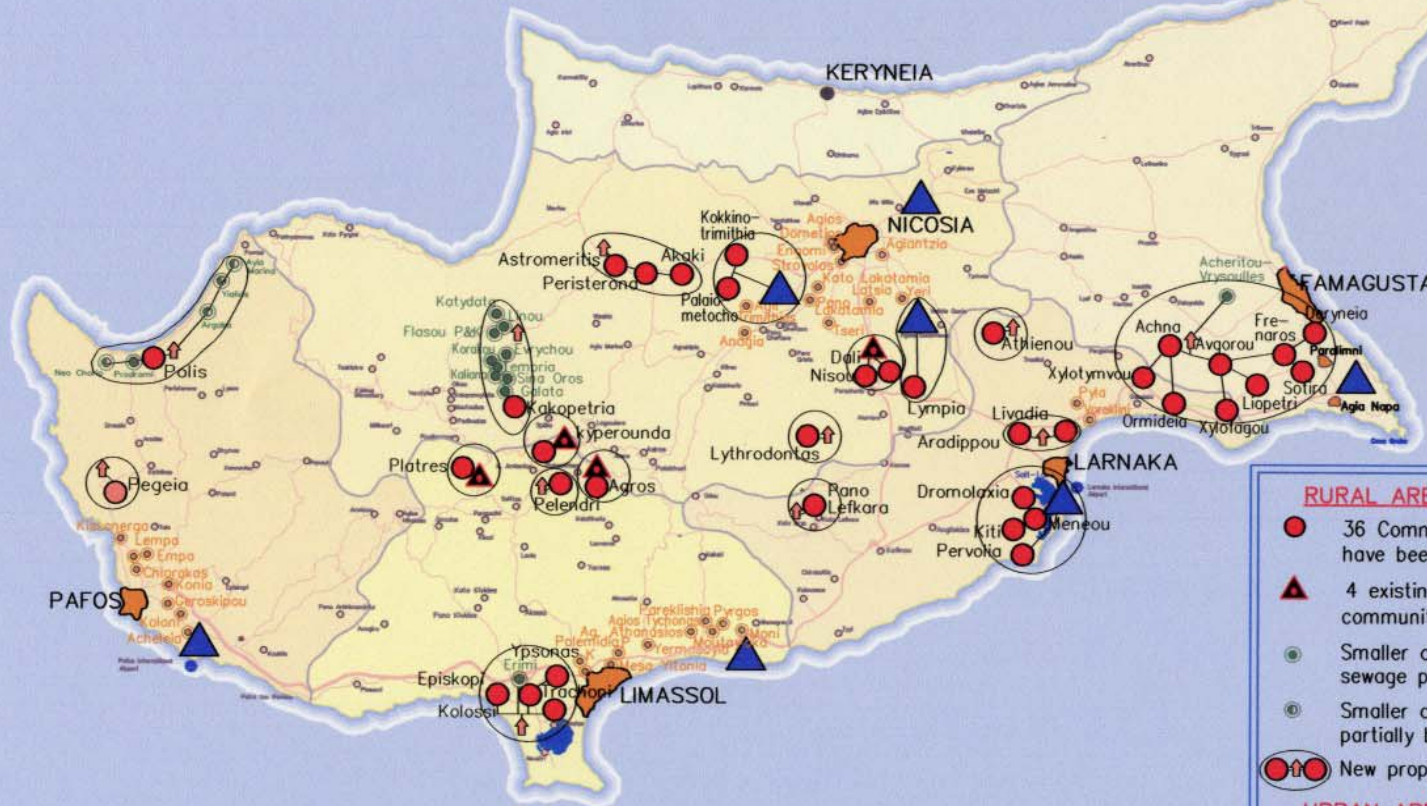
Οι 36 Αγροτικές Κοινότητες και Δήμοι που συμπεριλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Εφαρμογής της Κύπρου με την Οδηγία για τα αστικά λύματα.

<u>A/A</u>	<u>Κοινότητες / Δήμοι</u>
1	Κοκκινотριμιθιά
2	Παλιομέτοχο
3	Αστρομερίτης
4	Περιστερώννα
5	Ακάκι
6	Λύμπια
7	Κακοπετριά
8	Λυθροδόνας
9	Δήμος Δαλίου
10	Πέρα Χωριό - Νήσου
11	Κίτι
12	Περβόλια
13	Μενεού - Δρομολαξιά
14	Δήμος Αραδίππου
15	Λειβάδια
16	Δήμος Αθηνένου
17	Δήμος Πάνω Λευκάρων
18	Ξυλοτύμπου

<u>A/A</u>	<u>Κοινότητες / Δήμοι</u>
19	Ορμήδεια
20	Δήμος Δερύνειας
21	Σωτήρα
22	Φρέναρος
23	Λιοπέτρι
24	Αυγόρου
25	Άχνα
26	Ξυλοφάγου
27	Επισκοπή
28	Τραχώνι
29	Ύψωνας
30	Κολόσσι
31	Πελένδρι
32	Πάνω Πλάτρες
33	Κυπερούντα
34	Αγρός
35	Δήμος Πόλης Χρυσοχούς
36	Δήμος Πέγειας

CYPRUS IMPLEMENTATION PROGRAMME OF THE URBAN WASTEWATER TREATMENT DIRECTIVE

91/271/EEC

Legend

RURAL AREAS: (36 agglomerations)

- 36 Communities with equivalent population > 2000 that have been included in the implementation programme.
- ▲ 4 existing Rural Sewage Treatment Plants-STP (serving 5 communities).
- Smaller communities with p.e.< 2000 that are experiencing sewage problems and they will agglomerate.
- Smaller communities with p.e.< 2000 that will be served partially by STP (tourist areas).
- ↑● New proposed combined schemes with common STP.

URBAN AREAS: (6 agglomerations)

- ▲ 6 existing & 1 planned Urban STPs.
- Municipalities/Communities to be served by the existing/planned Urban STPs of the corresponding Urban Areas (Nicosia, Limassol, Pafos, Larnaka, Paralimni, Agia Napa).
- Communities partially served by Urban STP (tourist areas)